

DE LANDELIJKE KLACHTENCOMMISSIE VOOR HET REFORMATORISCH ONDERWIJS

Klachtnummer 2022/024

Advies aan:

het bestuur van de [school], locatie [locatie], [vestigingsplaats] (verder: het bestuur)

inzake

de klacht van [klagers], (verder: klagers), ouders van [leerling], leerling van de [school] (verder: de school).

I. Verloop van de klachtenprocedure

De Landelijke Klachtencommissie voor het Reformatorisch Onderwijs (verder: de Commissie) heeft op 8 maart 2022 de klacht, gedateerd 2 maart 2022 en vervolgens het ingevulde klachtenformulier, ontvangen. De klacht is gericht tegen de directie van de school.

De Commissie heeft op 11 april 2022 een verweer ontvangen gedateerd 6 april 2022.

Klagers en aangeklaagde(n) zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten nader toe te lichten 17 mei 2022 tijdens een besloten hoorzitting. Tijdens deze hoorzitting waren aanwezig:

- klagers;
- [bestuurder], bestuurder, voorzitter college van bestuur;
- [directeur], directeur onderwijs;
- [beleidsmedewerker], beleidsmedewerker.

Feiten en omstandigheden

Klagers zijn de ouders van [leerling], leerling uit klas S1BA van de school. Klagers voeren aan dat de school bij het vak tekenen gebruik maakt van een lesmethode die naar hun godsdienstige overtuiging in strijd is Gods Woord en dus ook met de identiteit en de grondslag van de school. In het lesboek zijn namelijk, in strijd met het tweede gebod (bedoeld wordt hier van de 'Tien Geboden'), afbeeldingen opgenomen van de Heere Jezus. Daarnaast zijn er afbeeldingen in afgedrukt van naakte mensen. Klagers voeren aan dat het tonen van naakte mensen, hetzij op foto, schilderij of als beeld in strijd is met het zevende gebod.

II. Standpunt van klagers

Vanwege de afbeeldingen die in de lesmethode zijn opgenomen, kunnen klagers niet achter deze lesmethode staan. De methode gaat "regelrecht in tegen onze geloofsovertuiging", aldus klagers. Zij voelen zich gesteund omdat ook de kerkenraad van de gemeente waartoe de familie van klagers behoort, de school een brief heeft gestuurd naar aanleiding van het gebruik van de betreffende methode.

Met zowel de leerkracht, de mentor en de teamleider hebben klagers het probleem besproken. Klagers hebben gevraagd of aan [leerling] een vervangende opdracht gegeven kan worden, zodat hij de tekenlessen niet langer hoeft te volgen, of dat hij enkel bij praktijklessen aanwezig hoeft te zijn. Ook hebben zij de school gevraagd om een andere lesmethode te gaan gebruiken. Een en ander heeft echter niet tot een oplossing geleid.

Omdat het boek tijdens iedere les wordt gebruikt en gebruikmaking van de methode in strijd is met het geweten van klagers, hebben zij ervoor gekozen om [leerling] het vak tekenen niet meer te laten bijwonen.

III. Standpunt van de school

De school heeft aangegeven bij het vak tekenen gebruik te maken van de methode Arti, beeldende vormgeving voor de onderbouw.

Om de Commissie zich een beeld te laten vormen van de voorkomende afbeeldingen in de methode, heeft de school enkele van de afbeeldingen waarop klagers doelen, in een bijlage bij haar verweer gevoegd.

In de correspondentie die de school met klagers heeft gevoerd, brengt de school tot uitdrukking dat zij op zich begrip heeft voor de zorgen die klagers uitspreken, maar dat zij de methode Arti vanuit haar opdracht wel aanvaardbaar acht: "Het komt erop neer dat de [school] vanuit haar missie, als ook vanuit de door de overheid voorgeschreven leerstof, aandacht moet geven aan allerlei zaken die op gespannen voet staan met Bijbelse uitgangspunten en het christelijke gedachtengoed", zo schrijft de school in haar verweer. De school gaat er niet mee akkoord dat leerlingen (van wie de ouders anders denken) de tekenlessen geheel of gedeeltelijk verzuimen. Volgens de school hebben de docenten een belangrijke taak in het bespreken van de leerstof en de duiding van allerlei kunstuitingen vanuit een christelijk perspectief. De school rekent een begeleide confrontatie tot haar verantwoordelijkheid.

Hoewel de school begrip toont voor de geuite bezwaren van klagers, doet zij een beroep op hun welwillendheid en verzoekt zij klagers het schoolbeleid met betrekking tot de methode Arti te respecteren en hun zoon de tekenles weer te laten volgen. De school geeft geen toestemming om de lessen te verzuimen en ziet geen mogelijkheid om [leerling] een alternatief programma aan te bieden. Als [leerling] niet bij de tekenles aanwezig is wordt dit genoteerd als lesverzuim. De school heeft het verzuim ook gemeld aan de leerplichtambtenaar.

IV. Overwegingen van de Commissie

Tijdens de hoorzitting zijn de standpunten van zowel klagers als de school, uitvoerig besproken. Daarbij is onder meer het beroep dat klagers doen op de strijd met hun geweten naar voren gebracht. Klagers gaven aan: "het afbeelden van de Heere Jezus is zonde. Als wij ons kind naar dergelijke afbeeldingen laten kijken, dan is dat zonde". Op grond van hun geloofsovertuiging geven klagers aan dat zij [leerling] geen toestemming kunnen geven om de methode Arti te gebruiken.

In een gesprek met de leerplichtambtenaar, die de onderhavige situatie nauwlettend volgt, hebben de ouders uitleg gegeven van hun motieven om [leerling] de tekenlessen niet te laten bijwonen. Daarbij hebben zij aangegeven dat er ook vanuit de kerk waar zij bij horen bezwaar is aangetekend tegen deze

methode. In afwachting van de afhandeling van de onderhavige klachtprocedure, onderneemt de leerplichtambtenaar geen stappen.

Tegenover het standpunt van klagers heeft de school aanvullend haar doelstelling onder de aandacht gebracht en toegelicht om de leerlingen begeleid te confronteren met wat er in de maatschappij te zien is en met het gedachtengoed waarmee de leerlingen in de toekomst zullen worden geconfronteerd. De school ziet, praktisch gezien, geen oplossing als het gaat om het aanbieden van een alternatief lesprogramma. De opdracht, waarvoor de school zich gesteld ziet om de leerlingen begeleid te confronteren, zou daarmee in gevaar komen. Ook het risico van precedentwerking ziet de school als een probleem.

Ter beoordeling van de klacht overweegt de klachtencommissie het navolgende:

1. De school is een christelijke school voor voortgezet onderwijs op reformatorisch grondslag (Schoolprofiel [school], pagina 4).
2. In haar schoolprofiel geeft de school aan dat “wezenlijk voor een goede samenwerking binnen de [school] is, dat alle betrokkenen aanvaarden dat de Bijbel het onfeilbare en gezaghebbende Woord van God is. In onze geloofsleer willen we alleen de Heilige Schrift naspreken en we willen ons leven, en ook ons onderwijs, inrichten naar Bijbelse maatstaven.” (Paragraaf 1.1 Schoolprofiel [school], pagina 6).
3. Omdat in de methode Arti afbeeldingen zijn opgenomen van de Heere Jezus en er eveneens afbeeldingen in voor komen van naakte personen, hebben klagers bij de school een beroep gedaan op gemoedsbezwaren om hun zoon [leerling] gebruik te laten maken van deze methode, daar de betreffende afbeeldingen in strijd zijn met het tweede en het zevende gebod van de Tien Geboden. Zij hebben bij de school gevraagd om een oplossing door voor een andere lesmethode te kiezen, danwel hun zoon een alternatief programma te laten volgen in plaats van de tekenlessen waarin de methode Arti wordt gebruikt.
4. Omdat de school een begeleide confrontatie tot haar taak rekent en zij ook praktisch gezien geen alternatief programma tot haar mogelijkheden ziet en zij zich tevens zorgen maakt voor precedentwerking, is de school niet ingegaan op het verzoek van klagers en vraagt zij van klagers een welwillende houding ten opzichte van het beleid van de school. Met de vakgroepleider heeft hierover nog wel overleg plaatsgevonden, maar hij gaf aan dat een alternatief programma niet werkt. Er heeft een afweging plaatsgevonden, maar het idee is even snel verworpen als het is opgeworpen, aldus de school.
5. Op de vraag van de Commissie of de school een beleid heeft met betrekking tot gemoedsbezwaren van ouders tegen een methode of een activiteit van de school, heeft de school ontkennend geantwoord.
6. Hoezeer de Commissie het nut van begeleide confrontatie erkent en waardeert, is de Commissie van oordeel dat, nu er sprake is van gemoedsbezwaarde ouders die alternatieven voordragen, van een school op reformatorische grondslag mag worden verwacht dat zij een deugdelijk onderzoek doet naar de mogelijkheid van een passend alternatief. Ook binnen de context van de schoolgids, waarin de school aangeeft onder omstandigheden maatwerk te kunnen bieden en te kunnen voorzien in een persoonlijke aanpak (zie schoolgids en

schoolprofiel), mag dit tot de verantwoordelijkheid van de school worden gerekend. Dit klemmt temeer waar verzuim op zich een strafbaar feit kan opleveren, zodat van de school in redelijkheid mag worden verwacht dat zij – op zijn minst – actief op zoek gaat naar een passend alternatief en als de school van mening is dat dat er niet is, de school dat uitvoerig motiveert en communiceert. Daarmee is het risico van precedentwerking praktisch uitgesloten.

7. Nu de school niet, althans onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat zij samen met klagers heeft gezocht naar een passend alternatief dient de klacht naar het oordeel van de Commissie gegrond verklaard te worden.

V. Het oordeel van de Commissie

De Commissie verklaart de klacht gegrond.

VI. Aanbeveling aan het bevoegd gezag

De Commissie beveelt het bevoegd gezag aan om in dit geval en ook in soortgelijke situaties actief op zoek te gaan naar een passend alternatief omdat sprake is van verzuim van een (teken)les op grond van een gewetensbezwaar en als dat alternatief er niet is, daarvan gemotiveerd melding te maken aan de betrokken ouders.

Aldus gegeven op 6 juli 2022 door mr. P.J. den Boef, voorzitter, dr. S.D. Post en M.J. Houtman-Heijboer, leden, in tegenwoordigheid van mr. G.J. Boersma-Freeke als secretaris.